

Становище до г-жа Соня Найденова - представляващ ВСС

ДО

Г- ЖА СОНЯ НАЙДЕНОВА

ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

СТАНОВИЩЕ

от Управителния съвет на Националното сдружение на съдебните служители, относно Правилника за администрацията в съдилищата.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НАЙДЕНОВА,

Усилията на Националното сдружение на съдебните служители, като професионална организация на съдебните служители са насочени в правилното функциониране и подобряване дейността на съдебната администрация в съдилищата.

Действително, съдът като изключително важна институция, предоставяща услуги, се нуждае от професионална и ефикасна администрация. Това е обстоятелство, което не може да се осъществи без добро ръководство.

В тази връзка и изрично в последните изследвания се посочват няколко необходими принципи относно доброто управление на съдилищата, изразяващи се преди всичко в стратегически принципи, добри управленски структури, добро управление, кариерно развитие и удовлетворение от работата.

Въпросът, който се поставя, е дали тези цели биха могли да постигнат по предвидения начин - чрез въвеждането на нови, допълнителни изисквания за заемането на определени длъжности, без да се променят функционалните задължения, присъщи за тези длъжности съобразно Правилника за администрацията в съдилищата. От направените до този момент анализи на работата на съдебната администрация, част от която са и посочените служители, не се установява нейното недобро или пък неефективно функциониране поради липсата на компетентност или пък на определени знания в точно определена насока. Ефикасността и доброто развитие на структурата на администрацията на органите на съдебната власт изисква при констатирането на недобро функциониране на същата да се предприемат действия в определена насока, преди всичко - на усъвършенстване на дейността на съдебната администрация чрез специфични за дейността ѝ обучения и възприемането на добри практики от останалите държави – членки на Европейския съюз.

Не следва по никакъв начин да се отрича и обстоятелството, че всички служители в съдебната администрация заемат длъжностите си въз основа на проведен конкурс. Въвеждането на определена образователна степен по никакъв начин не би могло да означава, че същото е свързано с установяването на по- големи изисквания за професионализъм у определени служители. Едновременно с това, обаче, посоченият правилник не предвижда никакви механизми за установяването на наличието или пък липсата на професионализъм. Въвеждайки изискването за определена образователна степен правилникът по принцип презюмира отсъствието на такъв в цяла категория от съдебни служители, по презумпцията, че ако не притежават съответната образователна степен, то не притежават необходимите професионални качества за изпълнение на служебните си задължения.

Така измененият регламент очевидно не цели чрез въведените нови изисквания да постигне повишаване на ефективността на съдебната администрация чрез повишаване на професионализма на работещите в нея съдебни служители, още повече – при липсата на изискване за стаж в съдебната система при заемане на длъжностите „съдебен администратор“ и „административен секретар“. С посочената разпоредба в правилника се създава фактически необорима презумпция, подобна на фикцията, че съдебните служители, които заемат позициите си към настоящия момент, не притежават съответните професионални качества, без да се излагат каквито и да било мотиви в тази насока. Презюмира се, също така, че „непригодните“ дългогодишни служители на съответната длъжност, която са заели след провеждане на конкурс, следва да бъдат освободени, за да бъде заето мястото им от лица, които имат изискуемото образование по вид и степен, както и определен трудов стаж по специалността, дори той да е придобит извън съдебната администрация. Това, на следващо място, отрича спецификата на функциите, които изпълняват съдебните служители и която налага техният статут да бъде регламентиран в специален закон, тъй като полагат труд в една специфична и уникална администрация – тази на съдебната власт.

Разпоредбите в посочения правилник нарушават правото на труд - чл. 16 и чл. 48 от Конституцията, което не е абстрактно конституционно право, а е конкретно право, съобразено със знанията, квалификацията, възможностите и качествата на дадената личност. Както се посочи и по-горе, всички служители от съдебната администрация са получили възможността да упражняват своя труд след полагането на конкурс. При встъпването си в длъжност те са отговоряли на всички законови изисквания и изисквания, предвидени в действащия тогава правилник за организацията на съдилищата, за заемане на съответната длъжност. Всеки от служителите е изпълнявал служебните си задължения, като не са били констатирани пропуски при изпълнението на същите, независимо от тяхната образователна степен.

Промяна в изискванията за заемане на съответната длъжност по принцип предполага настъпила съществена промяна в администрацията на цялата съдебна система и настъпила съществена промяна във функциите за изпълнение

на съответните длъжности, каквито промени в този случай несъмнено не са налице и не са се осъществили. В тази връзка с посочените разпоредби се нарушава и принципа по чл. 57 от Конституцията, че гражданите се ползват от неотменимост на своите конституционни права. Това е обстоятелство, което обуславя извода, че по принцип липсва обществена оправданост, както и необходимост от приемането на подобни текстове.

На следващо място, при направен сравнителен анализ между функциите, присъщи на административния секретар в отменения правилник и тези в новия се установява пълно съответствие на същия по отношение на всяка една от предвидените функции – функциите, предвидени в чл. 11, т. 1-7 са абсолютно идентични на функциите за административния секретар по чл. 10, т. 1-8 от Правилника за администрацията в съдилищата, издаден от Висшия съдебен съвет, обн., ДВ, бр. 8 от 28.01.2014 г. Същите изводи следват и по отношение на предвидените изисквания за заемане на длъжността съдебен администратор по отношение на предвидените допълнителни изисквания за заемането на длъжността съдебен администратор. Това е още едно обстоятелство, което не мотивира по никакъв начин необходимостта от направената промяна.

Съобразява се и обстоятелството, че на свое заседание с протокол No 51/18.12.2013г. и с протокол No 2 от 16.01.2014г. на основание чл. 342 ал.1 от Закона за съдебната власт Висшият съдебен съвет е приел Правилник за администрацията в съдилищата, обнародван в ДВ. Бр.8/28.01.2014г. Преди този правилник ВСС е приел Правилник за организацията и дейността на администрацията на Прокуратурата на Република България, обнародван в ДВ. бр.106/10.12.2013 г. Правилникът за организацията и дейността на администрацията на Прокуратурата на Република България е обнародван в ДВ. бр.106/10.12.2013 г. Въпреки задължението за еднакво уреждане на статута на съдебния администратор - изисквания за заемане на длъжността, права и задължения, в администрациите на съдилищата и прокуратурите, ВСС е приел в новия ПАС, обнародван в ДВ. Бр.8/28.01.2014г., различни изисквания в чл. 4 ал. 2 т. 2. В чл.27 ал. 3 т. 2 на ПОДАПРБ за заемане на същата длъжност няма изискване за специалност на образователната степен магистър. По този начин е нарушен основният принцип на административния процес по чл. 8, ал. 2 АПК за равенство, според който в пределите на оперативната самостоятелност, при еднакви условия сходните случаи се третираг еднакво, което представлява самостоятелно основание за незаконосъобразност на оспорените разпоредби. Видно от протокола на заседанието на 14.02.2014г. на Комисия „Съдебна администрация“, този принцип е обсъждан противоречиво по отношение на двете оспорвани разпоредби: относно чл. 4 ал. 2 т. 2 от ПАС комисията смята, че не е необходимо двата правилника да уреждат еднакви изисквания за длъжността съдебен администратор; а относно §4 от ПЗР на ПАС – идентичната уредба на съдебните служители независимо в кой орган се намират според комисията се налагала, тъй като по смисъла на чл. 340 от ЗСВ са съдебни служители и следва да имат еднакъв режим и статут. Тази неравнопоставеност в изискванията за заемане на длъжността съдебен администратор в ПОДАПРБ и ПАС обуславя извода за наличието на дискриминационно отношение по признак образование на едни и същи служители с идентични длъжностни и функционални характеристики. В този смисъл преходната разпоредба на §4 от ПАС /идентична с тази на ПОДАПРБ/, която не отчита и не дава възможност на заварените съдебни администратори в съдилищата в достатъчен срок да придобият съответната специалност по магистърската степен, нарушава принципа на равнопоставеност на съдебните служители в органите на съдебната власт.

Ето защо, с посочените разпоредби се нарушава чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България, съобразно който всички граждани са равни пред закона, не се ограничават никакви ограничения на правата или привилегии, основани на различни признаци, включително – образование. Този конституционен принцип е залегнал както в чл.6, ал.2 от Закона за съдебната власт, така и в чл.4 от Закона за защита от дискриминация, , забраняващ „всяка пряка или непряка дискриминация, основана на образование... или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна“, освен ако „ различното третиране“ се дължи на това, че „тази характеристика поради естеството на определено занятие или дейност, или условията, при които то се осъществява, е съществено и определящо професионално изискване, целта е законна, а изискването не надхвърля необходимото за постигането ѝ“ (чл. 12, ал.1 и чл.7, ал.1, т.2 от същия закон)

Като считаме, че изискване за по-висок образователен ценз при липсата на изискване за стаж, именно в съдебната администрация при заемане на длъжности с управленски функции в нея, не е съществено и определящо условие с оглед спецификата на извършваната работа, и като отчитам, че седемдесет и четирима служители от различни по степен съдилища в Република България, следва да бъдат освободени¹, предоставям на преценката Ви, доколкото цитираните разпоредби в Правилника не надхвърлят необходимото за постигане на неговата цел, която, несъмнено, е компетентно и ефикасно функциониране на съдебната администрация.

София, 06.02.2014г. С УВАЖЕНИЕ.....

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА НССС:

_____ /ДАНИЕЛА ИЛИЕВА/

¹ Съобразно информацията, събрана от съдилищата.

06 Февруари 2014
Преглеждания: 2062